

ACADEMIEHUIS

Visie op de openbare ruimte rondom het Academiehuis

INHOUDSOPGAVE

	Inleiding	pag. 3
1.	Positie in de stad	pag. 4
2.	Wensbeeld	pag. 5
3.	Visie	pag. 6
4.	Entreeruimte	pag. 7
5.	Plint	pag. 8
6.	Historische foto's	pag. 9
7.	Visie op de openbare ruimte rondom het Academiehuis	pag. 12
8.	Ontwerpentreeruimte Zuiderportaal	pag. 14

INLEIDING

Zwolle heeft de ambitie om de meest aantrekkelijke binnenstad van Noordoost-Nederland te worden en te blijven. Om onze binnenstad bruisend te houden is in de strategische agenda binnenstad veel aandacht voor het programma-aanbod, en het behouden en versterken van de historische kwaliteiten van de stad. Allemaal gericht op het versterken van de “beleving” in de binnenstad. De transformatie van de Grote kerk of Michaëlskerk naar een Academiehuis moet bijdragen aan het toekomstbestendig maken van één van de belangrijkste historische gebouwen in onze stad en biedt de mogelijkheid om het programma-aanbod op cultureel, educatief en creatief gebied te verrijken.

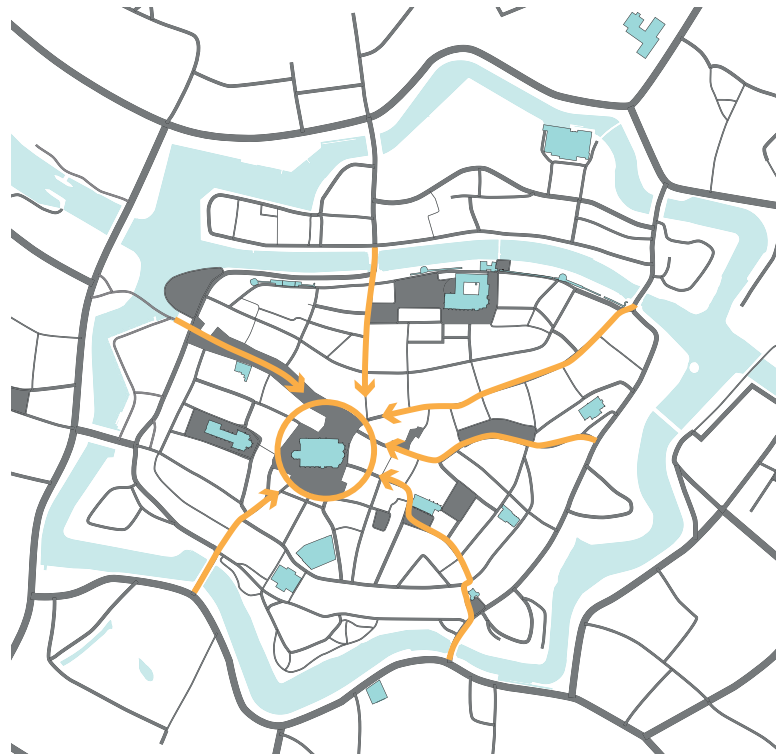
1. POSITIE IN DE STAD

De kern van Zwolle is in hoofdlijn ontstaan aan de doorwaadbare plek in de Grote Aa. Vlak naast deze plek is de Grote kerk verzezen. Letterlijk het hart van de stad. Kenmerkend voor onze binnenstad is dat bijna alle routes leiden naar de Grote Kerk en/of de pleinruimtes rondom de kerk.

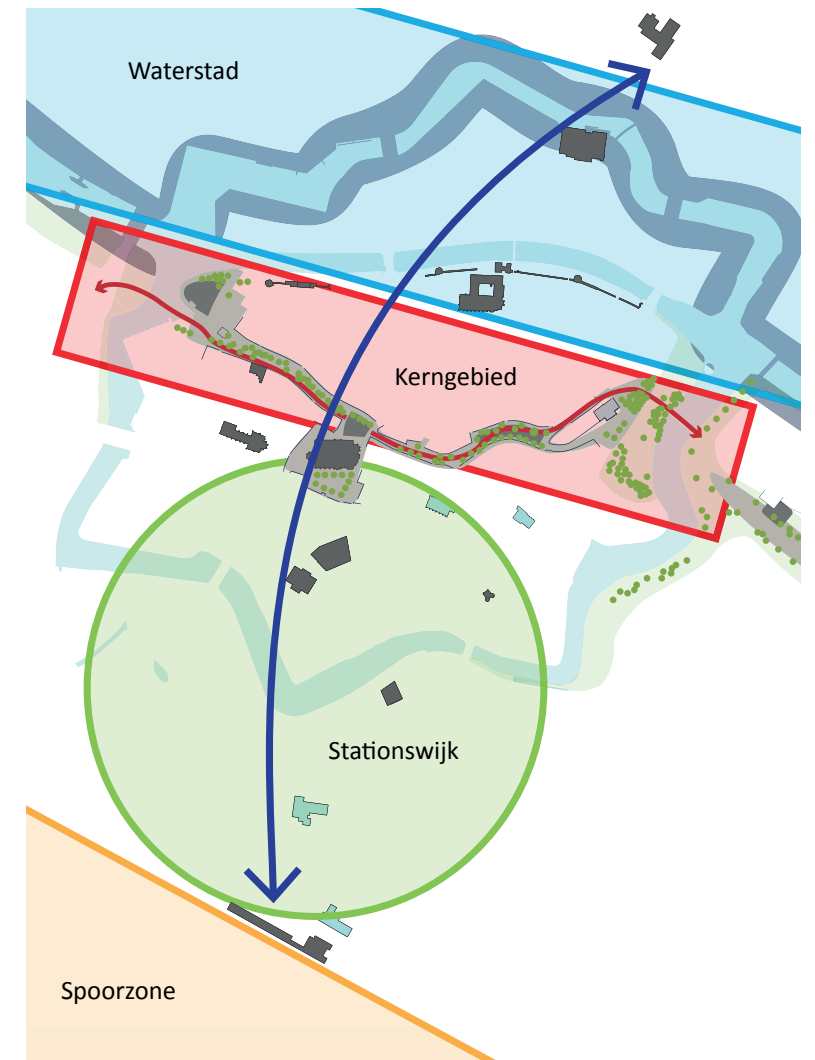
De positie van de kerk wordt echter niet ervaren als het centrale gebouw, midden op een plein, in het hart van de stad. Het kerkgebouw kent nu meer een voorzijde en een achterzijde. De voorzijde (Grote Markt) vormt een onderdeel van een oost-west gerichte ruimtelijke structuur bepaald door de voormalige loop van de Grote Aa en de Diezerstraat. Een zone die voor een deel als het kernwinkelgebied kan worden aangemerkt en waar de mainstream ketens zijn gesitueerd. De achterzijde (Grote Kerkplein) vormt de noordelijke punt van een afwisselend deels statige buurt die de binnenstad met het station verbindt. Van oudsher de luxe kant van de stad. Het Academiehuis biedt een kans om in plaats van een barrière, een schakel te vormen die deze twee ruimtelijke eenheden koppelt. Tenslotte wordt regelmatig een culturele as genoemd die als een kralenketting verschillende culturele voorzieningen aaneen rijgt. Het Academiehuis is vanzelfsprekend onderdeel van deze as.

De Grote Kerk is het hart van de binnenstad

Alle routes leiden naar de Grote Kerk

Culturele as door de verschillende sfeergebieden in de stad

2. WENSBEELD

De kaart van Giambattista Nolli uit 1748 van Rome staat bekend om de gedetailleerde wijze waarop alle publieke ruimte van Rome op kaart is verwerkt. Straten, pleinen maar ook publiek toegankelijke gebouwen als kerken en Palazzi zijn op dezelfde wijze weergegeven. Het wensbeeld voor het Academiehuis is in wezen het ontsluiten van het gebouw en functie voor het publiek. En daarmee de barrièrewerking als obstakel in de stad op te heffen.

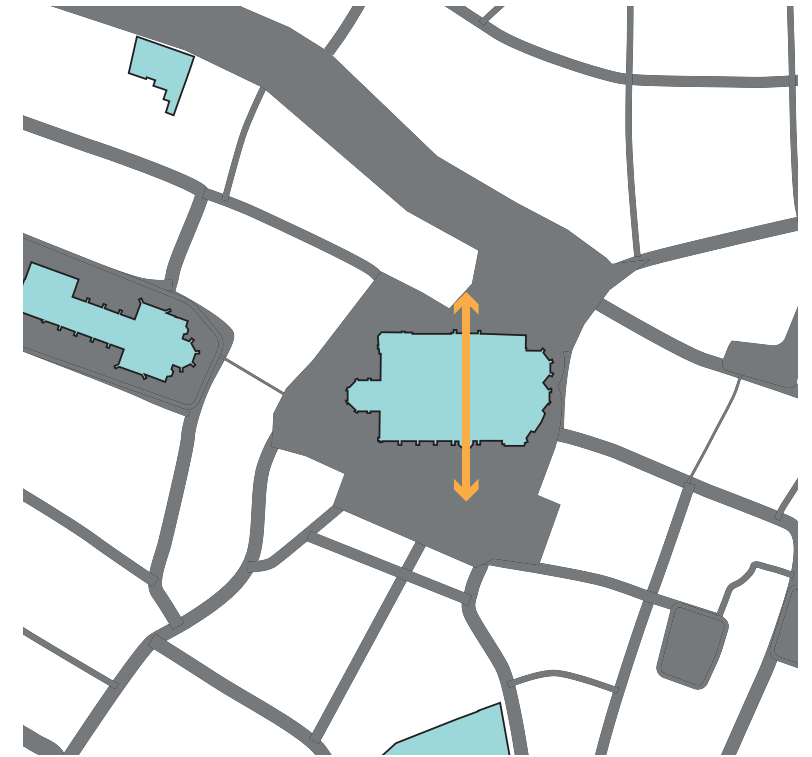
Het volledig opnemen van de kerk in het stedelijk netwerk is niet mogelijk. De transformatie van het kerkgebouw is echter wel gericht op het toegankelijker maken van het gebouw, versterken van de entrees en meer zichtbaar maken van de veelheid aan programma. Met andere woorden beter onderdeel worden van de stad. Tenslotte worden aanpassingen verricht om het gewenste aanbod van programma te kunnen faciliteren

Hiervoor worden onder andere de entrees aan de noord en zuidzijde aangepast waarmee een zichtlijn ontstaat van binnen naar buiten en andersom. Met als doel om de relatie tussen het gebouw met de pleinen te versterken, de entrees zichtbaarder te maken en het Academiehuis uitnodigender te maken. Het is een overweging waard om ook te onderzoeken of aan de westzijde een vergelijkbare ingreep mogelijk is.

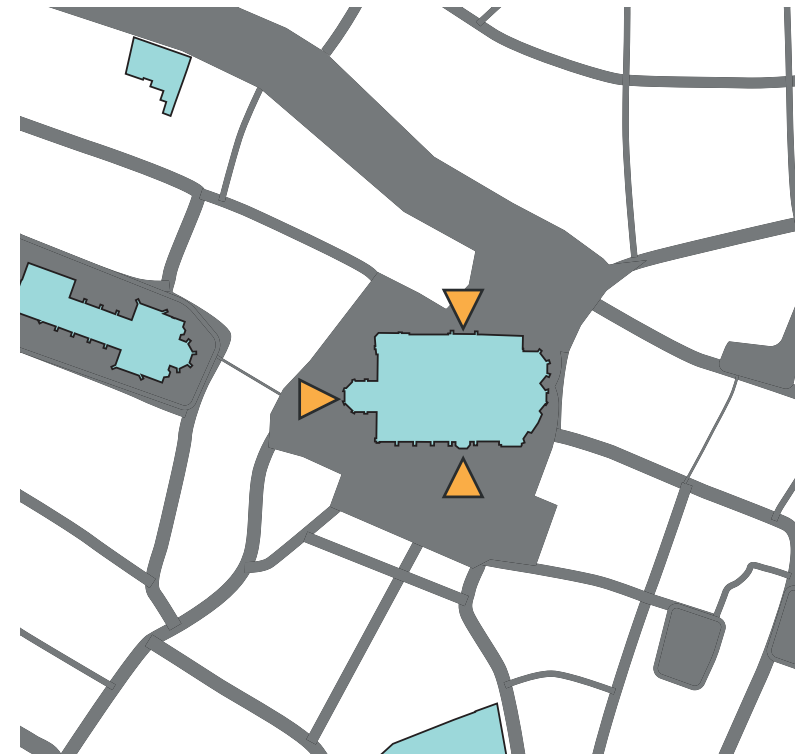

Huidige situatie

Zwolsse Nolli-kaart

Zichtas door de kerk

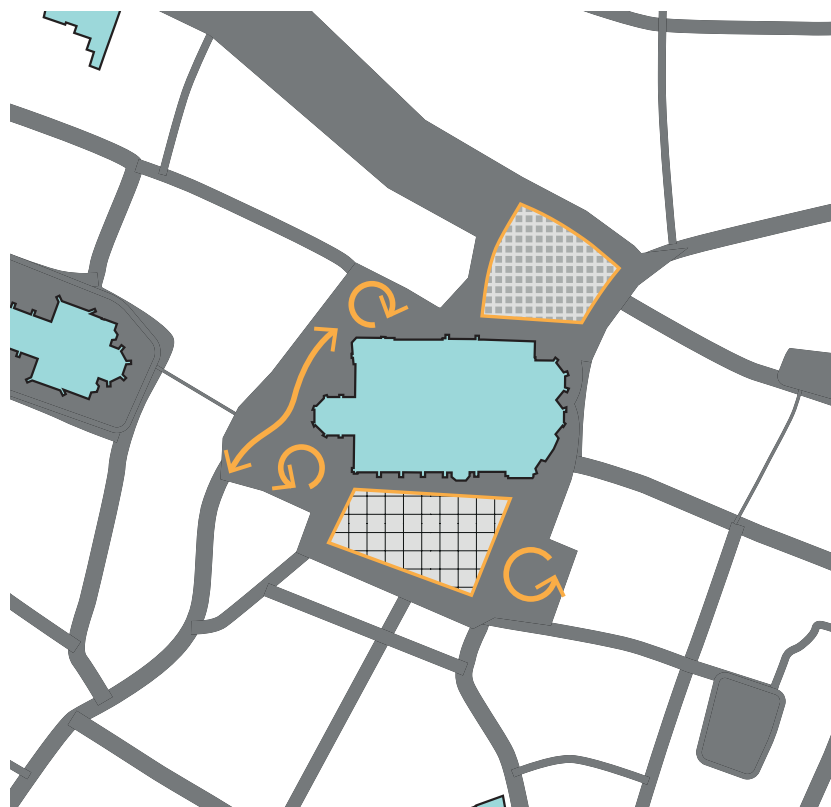

Versterken van de entrees van de kerk

3. VISIE

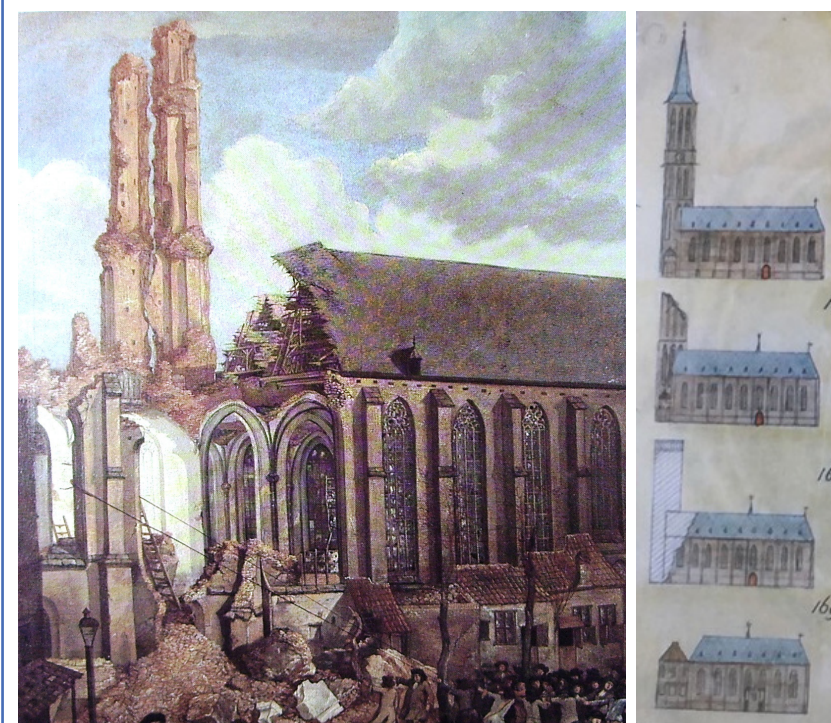
Ondanks de centrale ligging in de stad en de aanwezigheid van openbare ruimte rondom de kerk, mist er samenhang in de inrichting van de openbare ruimte. De wijze waarop de openbare ruimte aansluit op het gebouw en de inrichting van de openbare ruimte met name aan de westzijde (Luttekestraat) staat erg op zichzelf. De voorkeur gaat uit naar het terugbrengen van het voormalige tracé van de Luttekestraat parallel met de gevelwand. Hiermee ontstaat een pleinruimte die beter aansluit op de ruimte van het Grote Kerkplein en de verbinding kan leggen met de Grote Markt.

Naast de aansluiting op de Luttekestraat is ook de aansluiting van het Grote Kerkplein op de Papenstraat en Papendwarstraat niet sterk. Juist de verbinding tussen de Fundatie en het Academiehuis via de Papenstraat past bij de wens om de culturele as te versterken en het zuidelijke portaal van het Academiehuis beter zichtbaar te maken. Door het terugbrengen van een stoepzone en een andere situering van de terrasruimte aan de zuidzijde van het Grote kerkplein valt hier veel te winnen.

Veelheid aan plekken rondom de kerk

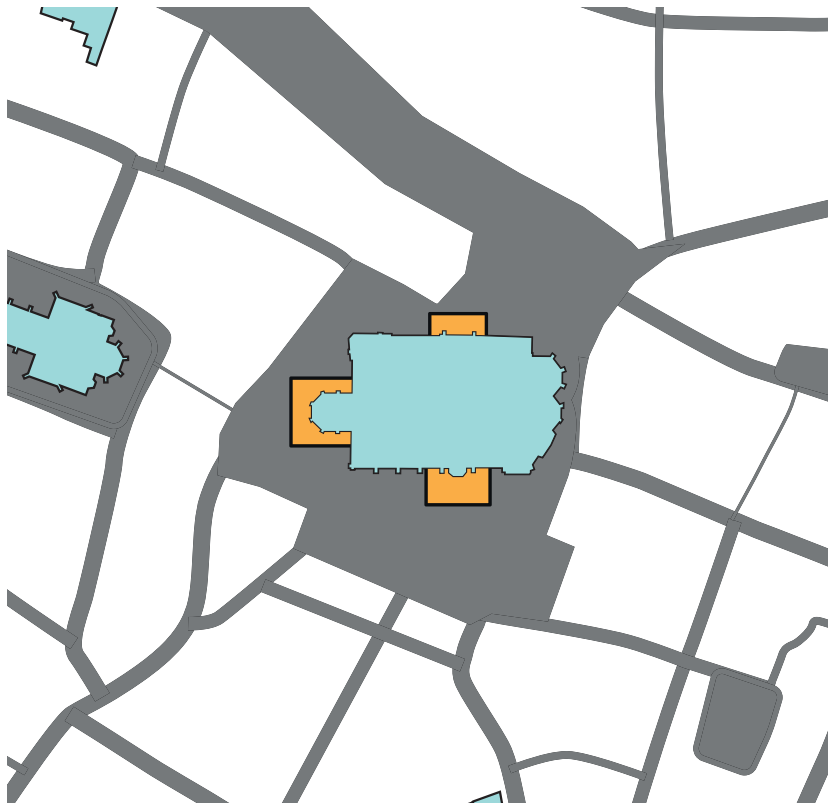
Vanuit de archeologische dienst van de gemeente Zwolle leeft de vraag of de geldende opvatting over de voormalige contour van de kerk klopt. De archeologische dienst heeft het verzoek om middels opgraving te onderzoeken naar de oorspronkelijke contour van de kerk van voor de brand. Daarnaast is er een wens om bij een herinrichting van de openbare ruimte eventuele nieuwe inzichten in het plaveisel zichtbaar te maken.

4. ENTREERUIMTE

In de huidige inrichting van de openbare ruimte staat het Academiehuis redelijk pontificaal in de ruimte. Er is nauwelijks overgang tussen het gebouw en de verschillende pleinruimtes. Uit historische foto's blijkt dat het kerkgebouwen de gevelwanden rondom in het verleden een overgangszone kenden door brede stoepen. Om de entrees van het Academiehuis beter zichtbaar te maken en betere overgangen te creëren wordt voorgesteld om entreeruimtes bij de entrees te maken.

De entreeruimte aan de Grote Markt is aanwezig. De stoep met hekwerk en de voorname entree van de kerk vormen met elkaar een geweldige entree. Aan de zijde van het Grote Kerkplein is een entreeruimte zeer gewenst om het weinig opvallende zuiderportaal te benadrukken. Aan de zijde van de Luttekestraat ontbreekt een heldere entree. Voor de aansluiting van de kerk op de Luttekestraat zou het wellicht een kans zijn. Het zichtbaar maken van de eventuele historische contour van de kerk kan ook bijdragen aan een sterkere samenhang van de kerk met de openbare ruimte.

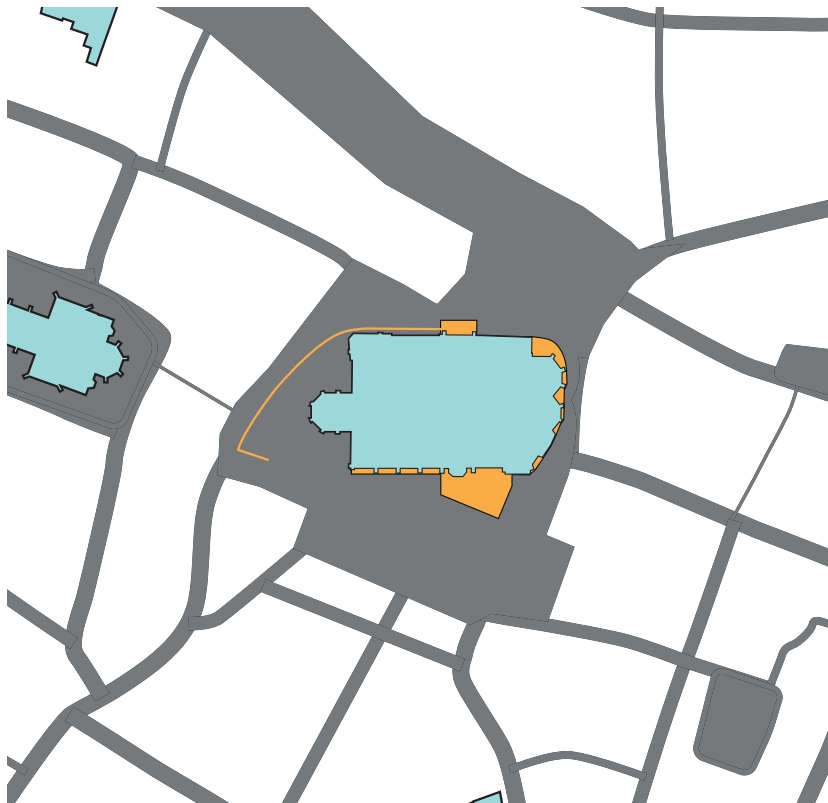

Entreeruimte aan drie zijden van de kerk

5. PLINT

De plint rondom de kerk en daarmee de aansluiting van de kerk op de openbare ruimte is zeer divers. Aan de Korte Ademhalingsteeg zijn nog stukken van de oorspronkelijke plint aanwezig. Ook bij de hoofdentree is de oorspronkelijke plint aanwezig. Op andere plekken is met verschillend materiaal de plint en of smalle stoepzones de overgang met de openbare ruimte vormgegeven. Het ontbreekt hier aan een eenduidige behandeling van de plint.

Door rondom de plint grotendeels te herstellen met vergelijkbaar materiaal als de oorspronkelijke plint ontstaat meer samenhang rondom en wordt meer recht gedaan aan de historische situatie. Daarnaast kan het entreeplein bij het zuiderportaal een uitstraling en materiaalgebruik krijgen die overeenkomt met de historische plint en het noordelijke portaal. Aan de zijde van de Luttekestraat kan met behulp van een hoogteverschil een nieuwe pleinruimte worden vormgegeven waarbij eventueel de historische contour van de kerk zichtbaar wordt gemaakt.

Plint rondom de kerk

6. HISTORISCHE FOTO'S

Uit de diverse beelden blijkt de voormalige inrichting van de openbare ruimte. Met name de stoepzones en het oorspronkelijke tracé van de Luttekestraat dragen bij aan een sterke samenhang en versterken de pleinruimtes.

Luttekestraat, 1912

6. HISTORISCHE FOTO'S

Luttekestraat, ca. 1912

Luttekestraat, 1913

Luttekestraat, 1912

Restaurant De Beurs, 1920

Restaurant De Beurs, huidig

Luttekestraat, 1912

6. HISTORISCHE FOTO'S

Grote Kerkplein, 1976

Grote Kerkplein, 1976

Grote Kerkplein, 1983

Grote Kerkplein, jaren '80

plantekening Grote Kerkplein, 1991

7. VISIE OP DE OPENBARE RUIMTE RONDOM HET ACADEMIEHUIS

Aan de zijde van de Luttekestraat is het voormalige Tracé teruggebracht. Hiermee ontstaat een betere indeling voor zowel de verkeersbewegingen door de ruimte als de nieuwe pleinruimte die ontstaat rondom het Academiehuis. In de pleinruimte kan de eventuele historische contour van de kerk zichtbaar worden gemaakt.

Voor de begrenzing van het plein wordt een nieuwe natuurstenen band geïntroduceerd. Deze band sluit aan op de historische plint rondom het Academiehuis en versterkt daarmee de relatie tussen de kerk en het plein. Behalve dat het de ruimte indeelt maakt het tevens het grote hoogteverschil in deze ruimte zichtbaar. Tenslotte is het een optie om de waterpomp die nu op de plint aan de Grote markt is geplaatst terug te brengen naar zijn historische positie langs de Luttekestraat tegenover de steeg naar de Ossenmarkt. Op deze wijze wordt de route naar de Ossenmarkt benadrukt. (veel gestelde vraag toeristen: waar is de Peperbus).

De huidige opstelling van de terrassen is rommelig en versperd de doorgaande route. Met een nieuwe indeling van het plein is er ruimte gereserveerd voor terras aan de gevel en een terrassenplein. Het terras is hiermee beter ingedeeld, geeft ruimte voor verkeer en geeft een aantrekkelijke uitstraling.

Indien deze visie wordt uitgewerkt tot een definitief ontwerp dient het stallen van fietsen uitgewerkt te worden.

In de huidige inrichting van het Grote Kerkplein is een gele looper haaks op de kerk gesitueerd. Het voorstel is om deze te verwijderen en het raster van het Grote kerkplein te herstellen. Langs de zuidzijde kan een nieuwe plint worden aangebracht die bijdraagt aan een beter overgang tussen bebouwingswand en plein. Daarnaast versterkt het de relatie met de Papenstraat.

De huidige terrasruimte is langs de gevel gesitueerd ondanks dat het een schaduwrijke strook is. Het voorstel is om samen met de horecaondernemers te onderzoeken of een beperkte strook langs de gevel aangevuld kan worden met een strook op het plein. Hiermee ontstaat een aantrekkelijker en uitnodigender plein en een betere samenhang met het eventuele terrassenplein aan de Luttekestraat en Grote Markt. ►

7. VISIE OP DE OPENBARE RUIMTE RONDOM HET ACADEMIEHUIS

De plint rondom de kerk vergt aandacht om de historische kwaliteit te herstellen en meer samenhang te creëren.

De zichtbaarheid van het zuiderportaal van het Academiehuis wordt versterkt door het toevoegen van een entreeplein die iets verhoogd boven het bestaande maaiveld wordt gesitueerd. Door de huidige natuurstenen bank onderdeel te laten vormen van de entreeruimte wordt dit hoogteverschil benadrukt.

Een nieuw kunstwerk kan de zichtbaarheid van deze entree vergroten. Daarnaast geeft het meer cachet aan de entreeruimte. Maar bovenal ontstaat samen met de beelden van de Adam en de Engel een ensemble die de samenhang tussen de verschillende ruimtes en entrees versterkt en daarmee bijdragen aan de invulling van de culturele as.

8. ONTWERP ENTREERUIMTE ZUIDERPORTAAL

De ruimte tussen de natuurstenen bank en de plint wordt rustiger door het toepassen van één materiaal. Achter de bank blijft ruimte voor het parkeren van fietsen onder andere voor het gebruik van het Academiehuis. Op het entreeplein is de fiets niet welkom. Het hoogteverschil draagt bij aan het weren van de fiets.

De aanwezige bomen vormen een waardevolle structuur en worden opgenomen in het ontwerp voor het plein. Er ontbreekt één boom aan de oostzijde. Deze is onlangs verwijderd. Het is een overweging waard om deze boom niet terug te plaatsen en daarmee iets meer openheid te creëren in deze ruimte.

Voor de toegankelijkheid van de kerk maar ook voor de aanvoer van grote stukken is er een ruimte hellingbaan opgenomen.

Voor de materialisering van het entreeplein wordt een relatie gezocht met het materiaalgebruik van de historische plint net als de noordelijke entreerimte.

Het uitlichten van de entreerimte en het aanlichten van het Academiehuis is een waardevolle toevoeging voor het zichtbaar maken van het zuiderportaal. In de uitwerking van het verlichtingsplan dient deze wens uitgewerkt te worden.

